

Ὁρθόδοξος Ἐνημέρωσις

«Ἐντολή γὰρ Κυρίου μὴ σιωπᾶν ἐν καιρῷ κινδυνεύουσης Πίστεως. Λάλει γάρ, φησί, καὶ μὴ σιώπα... Διὰ τοῦτο καγὼ ὁ τάλας, δεδοικὸς τὸ Κριτήριον, λαλῶ».

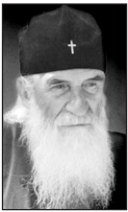
(Ὁσ. Θεοδώρου Στουδίτου, PG 99, 1321)

■ Ὁμιλεῖ ὁ Ἀρχιμανδρίτης π. Ἰουστίνος Πόποβιτς († 7.4.1979)

Ἀνθρωπιστικὸς Οἰκουμενισμὸς*

Περὶ τῶν Αἰρέσεων τῆς Εὐρώπης
καὶ τῆς Λευκῆς Δαιμονίας

Μέρος Β'.

2. Ἡ διδασκαλία τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τοῦ Θεανθρώπου Χριστοῦ, διατυπωθεῖσα ὑπὸ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων, ὑπὸ τῶν Ἁγίων Πατέρων, ὑπὸ τῶν ἁγίων Συνόδων, περὶ τῶν αἰρετικῶν εἶναι ἡ ἑξῆς:

■ **αἱ αἰρέσεις** δὲν εἶναι Ἐκκλησία, οὔτε δύνανται νὰ εἶναι Ἐκκλησία. **Διὰ** τοῦτο δὲν δύνανται αὐταὶ νὰ ἔχουν τὰ ἅγια Μυστήρια, ἰδιαίτερος δὲ τὸ Μυστήριον τῆς Εὐχαριστίας, τὸ Μυστήριον τοῦτο τῶν μυστηρίων. **Διότι** ἀκριβῶς ἡ θεία Εὐχαριστία εἶναι τὸ πᾶν καὶ τὰ πάντα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ: καὶ Αὐτὸς ὁ Θεάνθρωπος Κύριος Ἰησοῦς καὶ ἡ ἰδία ἡ Ἐκκλησία καὶ γενικῶς πᾶν τὸ τοῦ Θεανθρώπου.

Intercommunio, δηλαδή ἡ διακοινωνία μὲ τοὺς αἰρετικούς ἐν τοῖς ἁγίοις Μυστηρίοις, ἰδιαίτερος ἐν τῇ θείᾳ Εὐχαριστίᾳ, εἶναι ἡ πλέον ἀναίσχυντος προδοσία τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἡ προδοσία τοῦ Ἰούδα. **Πρόκειται** μάλιστα περὶ προδοσίας ὁλοκλήρου τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Θεανθρώπου, τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀποστολικῆς, τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀγιοπατερικῆς, τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀγιοπαραδοσιακῆς, τῆς Ἐκκλησίας τῆς Μιᾶς καὶ μοναδικῆς.

Ἐνταῦθα θὰ πρέπει νὰ σταματήσῃ τις τὸν χριστοποιημένον νοῦν του καὶ τὴν συνείδησιν ἐνώπιον μερικῶν ἁγίων γεγονότων, ἁγίων μηνυμάτων καὶ ἁγίων ἐντολῶν.

• **Πρῶτον**, πρέπει νὰ διερωτηθῶμεν ἐπὶ ποίας Ἐκκλησιο-λογίας καὶ ἐπὶ ποίας Θεολογίας περὶ τῆς Ἐκκλησίας θεμελιούται ἡ

λεγομένη «intercommunio»; **Δ**ιότι ολόκληρος ἡ Ὁρθόδοξος Θεολογία τῆς Ἐκκλησίας περὶ τῆς Ἐκκλησίας βασιζέται καὶ θεμελιούται ὄχι εἰς τὴν «inter-communio» (δια-κοινωνίαν), ἀλλ' ἐπὶ τῆς θεανθρωπίνης πραγματικότητος τῆς **communio**, δηλαδή ἐπὶ τῆς θεανθρωπίνης Κοινωνίας (πρβλ. Α'. Κορ. 1, 9-10, 16-17. Β' Κορ. 13, 13. Ἐβρ. 2, 14· 3, 14. Α' Ἰω. 1, 3), ἐνῶ ἡ ἔννοια inter-communio, δια-κοινωνία, εἶναι καθ' ἑαυτὴν ἀντιφατικὴ καὶ ὀλοτελῶς ἀδιανόητος διὰ τὴν ὀρθόδοξον καθολικὴν συνείδησιν.

• **Τὸ δεύτερον** γεγονός, μάλιστα δὲ ἱερὸν γεγονός τῆς Ὁρθόδοξου Πίστεως, εἶναι ἡ ἐξῆς: **Εἰς** τὴν ὀρθόδοξον διδασκαλίαν περὶ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν ἁγίων Μυστηρίων, **τὸ μόνον καὶ τὸ μοναδικὸν μυστήριον εἶναι αὐτὴ αὕτη ἡ Ἐκκλησία, τὸ Σῶμα τοῦ Θεανθρώπου Χριστοῦ, οὕτως ὥστε αὐτὴ νὰ εἶναι καὶ ἡ μόνη πηγὴ καὶ τὸ περιεχόμενον ὄλων τῶν θείων Μυστηρίων.** Ἐξω ἀπὸ τὸ θεανθρώπινον τοῦτο καὶ παμπεριεκτικὸν Μυστήριον τῆς Ἐκκλησίας, τὸ Παν-μυστήριον, δὲν ὑπάρχουν οὔτε δύνανται νὰ ὑπάρχουν «μυστήρια»· ἐπομένως, καὶ οὐδεμία «δια-κοινωνία» (inter-communio) εἰς τὰ Μυστήρια.

Ὡς ἐκ τούτου, μόνον μέσα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, εἰς τὸ μοναδικὸν τοῦτο Παμμυστήριον τοῦ Χριστοῦ, δύναται νὰ γίνῃ λόγος περὶ τῶν Μυστηρίων. **Διότι, ἡ Ἐκκλησία ἡ Ὁρθόδοξος, ὡς τὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ, εἶναι ἡ πηγὴ καὶ τὸ κριτήριον τῶν Μυστηρίων καὶ ὄχι τὸ ἀντίθετον.** **Τὰ** Μυστήρια δὲν δύνανται νὰ ἀναβιβάζωνται ὑπεράνω τῆς Ἐκκλησίας, οὔτε νὰ θεωρῶνται ἔξω ἀπὸ τὸ Σῶμα τῆς Ἐκκλησίας.

Ἐνεκα τούτου, συμφώνως πρὸς τὸ φρόνημα τῆς Καθολικῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας καὶ συμφώνως πρὸς ὀλόκληρον τὴν ὀρθόδοξον Παράδοσιν, ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία δὲν **παραδέχεται τὴν ὑπαρξιν ἄλλων μυστηρίων ἔξω ἀπ' αὐτὴν, οὔτε θεωρεῖ αὐτὰ ὡς μυστήρια,** ἕως ὅτου προσέλθῃ τις διὰ τῆς μετανοίας ἐκ τῆς αἰρετικῆς «ἐκκλησίας», δηλαδή ψευδοεκκλησίας, εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ.

Μέχρις ὅτου δὲ μένει τις ἔξω ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν, μὴ ἠνωμένος μετ' αὐτῆς διὰ τῆς μετανοίας, μέχρι τότε εἶναι οὗτος διὰ τὴν Ἐκκλησίαν αἰρετικὸς καὶ ἀναποφεύκτως εὐρίσκεται ἐκτὸς τῆς σωτηριώδους Κοινωνίας = communio. **Διότι** «τίς μετοχὴ δικαιοσύνης καὶ ἀνομία; τίς δὲ κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος;» (Β' Κορ. 6, 14).

Ο πρωτοκορουφάϊος Ἀπόστολος, μὲ τὴν ἐξουσίαν τὴν ὁποίαν ἔλαβεν ἀπὸ τὸν Θεάνθρωπον, δίδει ἐντολήν: «**Αἰρετικὸν ἄνθρωπον** μετὰ μίαν καὶ δευτέραν νοθεσίαν παραιτοῦ» (Τίτ. 3, 10). **Ἐ**κεῖνος, λοιπόν, ὁ ὁποῖος, ὄχι μόνον δὲν παραιτεῖται ἀπὸ τὸν «αἰρετικὸν ἄνθρωπον», ἀλλὰ δίδει εἰς τοῦτον καὶ Αὐτὸν τὸν Κύριον ἐν τῇ θείᾳ Εὐχαριστίᾳ, οὗτος [ἄρᾳ γε,] εὐρίσκεται εἰς τὴν ἀποστολικὴν καὶ θεανθρωπίνην ἀγίαν πίστιν; **Ἐ**πὶ πλέον, ὁ ἡγαπημένος Μαθητὴς τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, ὁ Ἀπόστολος τῆς ἀγάπης, δίδει ἐντολήν: ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος δὲν πιστεύει εἰς τὴν σάρκωσιν τοῦ Χριστοῦ καὶ δὲν παραδέχεται τὴν εὐαγγελικὴν περὶ Αὐτοῦ ὡς Θεανθρώπου διδασκαλίαν «μὴ λαμβάνετε αὐτὸν εἰς οἰκίαν» (Β' Ἰω. 1, 10).

Ο Κανὼν **ΜΕ'** τῶν ἀγίων Ἀποστόλων βροντοφωνεῖ: «**Ἐ**πίσκοπος, ἢ πρεσβύτερος, ἢ διάκονος, αἰρετικοῖς συνευξάμενος μόνον, ἀφοριζέσθω· εἰ δὲ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς, ὡς κληρικοῖς ἐνεργῆσαι τι, καθαιρείσθω».¹ **Ἡ** ἐντολὴ αὕτη εἶναι σαφῆς, ἀκόμη καὶ διὰ τὴν συνείδησιν τοῦ κώνωπος. **Ἄ**ν εἶναι ἔτσι;

Ο Κανὼν **ΞΔ'** τῶν ἀγίων Ἀποστόλων διατάσσει: «**Ἐ**ἴ τις κληρικός, ἢ λαϊκός, εἰσέλθῃ εἰς συναγωγὴν Ἰουδαίων, ἢ αἰρετικῶν, προσεύξασθαι, καὶ καθαιρείσθω, καὶ ἀφοριζέσθω». **Κ**αὶ τοῦτο εἶναι σαφέστατον καὶ διὰ τὴν πλέον πρωτόγονον συνείδησιν.

Ο Κανὼν **ΜΖ'** τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων: «**Ἐ**πίσκοπον ἢ πρεσβύτερον αἰρετικῶν δεξαμένους βάπτισμα ἢ θυσίαν καθαιρεῖσθαι προστάττομεν. **Τ**ίς γὰρ συμφώνησις Χριστῶ πρὸς Βελίαρ; ἢ τίς μερὶς πιστῶ μετὰ ἀπίστου;». **Ἐ**ἵναι ὀφθαλμοφανές καὶ διὰ τοὺς ἀομμάτους, ὅτι ἡ ἐντολὴ αὕτη ὀρίζει κατηγορηματικῶς, ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἀναγνωρίζωμεν εἰς τοὺς αἰρετικούς οὐδὲν ἅγιον Μυστήριον καὶ ὅτι πρέπει νὰ θεωρῶμεν αὐτὰ ὡς ἄκυρα καὶ ἄνευ θείας Χάριτος.

Ο θεόπνευστος φορεὺς τῆς ἀποστολικῆς καὶ ἀγιοπατερικῆς καθολικῆς Παραδόσεως τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, ὁ ἅγιος **Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός**, εὐαγγελίζεται ἐκ τῆς καρδίας ὅλων τῶν ἀγίων Πατέρων, ὅλων τῶν ἀγίων Ἀποστόλων, ὅλων τῶν ἀγίων Συνόδων τῆς Ἐκκλησίας τὴν ἐξῆς θεανθρωπίνην ἀλήθειαν:

«**Ο**ὐκ ἔστι τύπος ὁ ἄρτος καὶ ὁ οἶνος τοῦ Σώματος καὶ Αἵματος τοῦ Χριστοῦ (μὴ γένοιτο), ἀλλ' αὐτὸ τὸ Σῶμα τοῦ Κυρίου τεθεωμένον...

Δι' αὐτοῦ καθαιρόμενοι ἐνούμεθα τῷ Σώματι Κυρίου καὶ τῷ Πνεύματι Αὐτοῦ, καὶ γινόμεθα Σῶμα Χριστοῦ (= ἡ Ἐκκλησία)... **Μετάληψις** δὲ λέγεται δι' αὐτῆς γὰρ τῆς Ἰησοῦ θεότητος μεταλαμβάνομεν. **Κοινωνία** δὲ λέγεται τε καὶ ἐστὶν ἀληθῶς, διὰ τὸ κοινωνεῖν ἡμᾶς δι' αὐτῆς τῷ Χριστῷ καὶ μετέχειν Αὐτοῦ τῆς σαρκός τε καὶ τῆς θεότητος· κοινωνεῖν δὲ καὶ ἐνοῦσθαι ἀλλήλοις δι' αὐτῆς· ἐπεὶ γὰρ ἐξ ἑνὸς ἄρτου μεταλαμβάνομεν, οἱ πάντες ἐν Σῶμα Χριστοῦ καὶ ἐν Αἷμα, καὶ ἀλλήλων μέλη γινόμεθα, σύσσωμοι Χριστοῦ χρηματίζοντες. **Πᾶση δυνάμει τοίνυν φυλαξόμεθα μὴ λαμβάνειν μετάληψιν αἰρετικῶν μήτε διδόναι.** **«Μὴ δῶτε γὰρ τὰ ἅγια τοῖς κυσίν, ὁ Κύριός φησι, μηδὲ ρίπτετε τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν χοίρων»** (Ματθ. 7, 6), ἵνα μὴ μέτοχοι τῆς κακοδοξίας καὶ τῆς αὐτῶν γενώμεθα κατακρίσεως. **Εἰ** γὰρ πάντως ἔνωσίς ἐστι πρὸς Χριστὸν καὶ πρὸς ἀλλήλους, πάντως καὶ πᾶσι τοῖς συμμεταλαμβάνουσιν ἡμῖν κατὰ προαίρεσιν ἐνούμεθα. **Ἐκ** προαιρέσεως γὰρ ἡ ἔνωσις αὐτῆ γίνεται, οὐ χωρὶς τῆς ἡμῶν γνώμης. **Πάντες** γὰρ ἐν σῶμά ἐσμεν, ὅτι ἐκ τοῦ ἑνὸς ἄρτου μεταλαμβάνομεν, καθὼς φησιν ὁ θεῖος Ἀπόστολος». ²

Ὁ ἀτρόμητος ὁμολογητῆς τῶν θεανθρωπίνων ὀρθοδόξων ἀληθειῶν [**ὁ ὄσιος Θεόδωρος ὁ Στουδίτης,**] ἀναγγέλλει εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους ὅλων τῶν κόσμων: **«Τὸ** γὰρ κοινωνεῖν παρὰ αἰρετικοῦ ἢ προφανῶς διαβεβλημένου κατὰ τὸν βίον ἀλλοτριοῦ Θεοῦ καὶ προσοικειοῦ τῷ Διαβόλῳ». ³ **Κατὰ**

τὸν ἴδιον, ὁ ἄρτος τῶν αἰρετικῶν δὲν εἶναι «σῶμα Χριστοῦ». ⁴ **Διὰ** τοῦτο, **«Ὡς** οὖν ὁ θεῖος ἄρτος ὑπὸ τῶν Ὄρθοδόξων μετεχόμενος, πάντα τοὺς μετόχους ἐν σῶμα ἀποτελεῖ· οὕτω δὲ καὶ ὁ αἰρετικὸς κοινωνοὺς τοὺς οὕτω αὐτοῦ μετέχοντας ἀλλήλων ἀπεργαζόμενος, ἐν σῶμα ἀντίθετον Χριστῷ παρίστησι». ⁵ **Ἐπι** πλέον, **«Ἡ** παρὰ τῶν αἰρετικῶν κοινωνία οὐ κοινὸς ἄρτος ἀλλὰ φάρμακον (= δηλητήριον), οὐ σῶμα βλάπτον, ἀλλὰ ψυχὴν μελαῖνον καὶ σκοτίζον». ⁶

* * *

Τὸ ταξιδιόν μας τοῦτο εἰς τὸν παράδεισον καὶ εἰς τὸν ἄδην, ἄς τελειώσωμεν μὲ τὰ εὐαγγελικὰ μηνύματα ἑνὸς συγχρόνου ἰσαποστόλου ὀρθοδόξου Ἐπισκόπου, ὄντως Χρυσοστόμου τῆς ἐν Σερβίᾳ Ὄρθοδόξου Ἐκκλησίας, τοῦ ἀειμνήστου **Νικολάου Ἀχρίδος καὶ Ζίτσης** († 1956).

Ταπεινῶς καὶ μὲ προσευχὴν εὐχόμεθα, τὸ εὐαγγελικὸν φῶς τῶν θεοσόφων σκέψεων του νὰ φωτίσῃ μὲ ἀγιοπατερικὸν τρόπον καὶ διασαφηνίσῃ τὰ προβλήματα, περὶ τῶν ὁποίων γίνεται λόγος.

• **Ἀγιοπατερικῶς** βυθισμένοι εἰς τὰ μυστήρια τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ὁ Ἐπίσκοπος Νικόλαος εὐαγγελίζεται:

Ὁ ἔνδοξος προφήτης Ησαΐας προεφήτευσε τὰ ἐξῆς: «**Ὅταν** ἀναστῇ ὁ Κύριος θραῦσαι τὴν γῆν... ταπεινωθήσεται τὸ ὕψος τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὑψωθήσεται Κύριος μόνος ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ» (Ησ. 2, 11). **Καὶ** πάλαι ποτὲ ἀνέστη πολλακίς ὁ Κύριος νὰ συντρίψῃ τὴν γῆν ἔνεκα τῆς λατρείας ἀνθρώπων ἀντ' Αὐτοῦ, τοῦ μόνου Θεοῦ· ἔνεκα ἐπιβληθέντων καὶ ἐν ἐπάρσει ζώντων ἀνθρωποθεῶν. **Ἀνέστη** καὶ εἰς τὰς ἡμέρας μας⁷, καὶ ὄντως συνέτριψεν ὅλην τὴν γῆν ἐν τῇ δικαίᾳ ὀργῇ Αὐτοῦ νὰ σπάσῃ τὴν ἀνθρωπίνην ἔπαρσιν καὶ νὰ ταπεινώσῃ τὴν ψευδῆ ὑψηλοφροσύνην τοῦ ἀνθρώπου.

Μία τοιαύτη ἐπανάστασις τοῦ Θεοῦ ἐναντίον τοῦ ἀνθρώπου συχνάκις ἠκολούθει τὴν ἐπανάστασιν τοῦ ἀνθρώπου ἐναντίον τοῦ Θεοῦ. **Οἱ** αἰρετικοὶ λαοὶ τῆς ἐποχῆς μας ἔδωσαν εἰς τὸν Χριστὸν καὶ Κύριον τὴν τελευταίαν θέσιν εἰς τὴν τράπεζαν τοῦ κόσμου τούτου, ὡς εἰς ἔσχατον ἐπαίτην, ἐνῶ εἰς τὰς πρώτας θέσεις ἐτοποθέτησαν τοὺς μεγάλους τῶν ἀνδρας, τοὺς πολιτικούς, τοὺς λογοτέχνας, τοὺς μυθοποιούς, τοὺς ἐπιστήμονας, τοὺς κεφαλαιούχους, ἀκόμη καὶ τοὺς τουρίστας καὶ τοὺς ποδοσφαιριστάς. **Ὅλα** τὰ βλέμματα τῶν λαῶν αὐτῶν ἦσαν προσηλωμένα εἰς τοὺς μεγάλους τούτους, εἰς αὐτοὺς τοὺς μοντέρνους θεοὺς, ἐνῶ ἐλάχιστοι ἔστρεφον τὸ βλέμμα τῶν πρὸς τὸν Χριστὸν, τὸν νικητὴν τοῦ θανάτου. **Τὴν** τοιαύτην ἀναίσχυντον ἐπανάστασιν τῶν βαπτισμένων, ἀλλὰ αἰρετικῶν λαῶν ἐναντίον τοῦ Ὑψίστου Θεοῦ, ἔπρεπε κατ' ἀνάγκην νὰ ἀκολουθήσῃ ἡ ἐπανάστασις τοῦ περιφρονημένου Θεοῦ ἐναντίον τῶν ἀνόμων ἀνθρώπων καὶ λαῶν. **Καὶ** ὄντως ἀνέστη ὁ Θεός, διὰ νὰ συντρίψῃ τὴν γῆν. **Καὶ** ἐγένοντο ἀνήκουστοὶ θλίψεις τῶν λαῶν τῆς γῆς ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν μας καὶ ἐπὶ τῆς ράχεως ἡμῶν. **Καὶ** ὄχι μόνον, ὅτι ἀπεδείχθησαν ὅλοι οἱ θεοποιηθέντες μεγάλοι τῶν ἀνθρώπων σβησμένοι φλόγες, ἀπὸ τὰς ὁποίας οὐδεὶς πλέον ἀνεζήτηι θέρμανσιν, ἀλλ' ἐπραγματοποιήθησαν καὶ τὰ ἐν συνεχείᾳ ὑπὸ τοῦ προφήτου Ησαΐου λεχθέντα, συμφώνως πρὸς τὰ ὁποῖα οἱ ἄνθρωποι θὰ κρύπτωνται «εἰς τὰ σπή-

λαια καὶ εἰς σχισμὰς τῶν πετρῶν καὶ εἰς τὰς τρώγλας τῆς γῆς ἀπὸ προσώπου τοῦ φόβου Κυρίου καὶ ἀπὸ τῆς δόξης τῆς ἰσχύος αὐτοῦ» (Ησ. 2, 19). **Δ**ὲν ἐπηληθεύθη τοῦτο ἐπακριβῶς εἰς τὸν τελευταῖον πόλεμον; **Δ**ὲν ἔφευγον οἱ ἄνθρωποι μερικῶν ἠπειρῶν, ὅπως ἐξ ἄλλου καὶ εἰς τὴν χώραν μας [τὴν Σερβίαν], εἰς τὰ πέτρινα σπήλαια καὶ εἰς τὰς ὀπὰς τῆς γῆς, διὰ νὰ εὔρουν καταφύγιον διὰ τὴν ζωὴν των, ἀπὸ τοὺς Εὐρωπαίους σπορεῖς τοῦ θανάτου; **Κ**αὶ οἱ σπορεῖς αὐτοὶ τοῦ θανάτου δὲν εἶναι ἄλλοι παρὰ οἱ ἔνδοξοι μεγαστάνες ἐκεῖνοι, τὰ εἰδῶλα ἐκεῖνα τῶν ἀνθρώπων, τὰ ὁποῖα ἐκάθηντο ἐπὶ τῆς τραπέζης τοῦ κόσμου τούτου εἰς τὰς πρωτοκαθεδρίας καὶ περιεγέλουν τὸν Χριστὸν ὡς ἐπαίτην εἰς τὸ τέλος τῆς τραπέζης...

• **Ὁ** χριστοφόρος Ἐπίσκοπος εὐαγγελίζεται μὲ θλιψὴν καὶ ἐλπίδα:

Οἱ βαπτισμένοι ἀδελφοί μας, οἱ ὁποῖοι παρασύρθησαν ἀπὸ τὰς παπικὰς καὶ τὰς λουθηρανικὰς αἱρέσεις, ἐθεώρησαν τοὺς ἑαυτοὺς των σοφωτέρους τοῦ Χριστοῦ. **Κ**αὶ περιεφρόνησαν ἡμᾶς τοὺς ὀρθοδόξους ὡς ἀσόφους καὶ ἀπολιτίστους. **Α**λλ' ἀληθῶς, καὶ ἐπ' αὐτῶν ἐπηληθεύθη ὁ λόγος τοῦ Παύλου: «**Φ**άσκοντες εἶναι σοφοὶ ἐμωράνθησαν» (Ρωμ. 1, 22). **Δ**ιότι ἀπέρριψαν τὴν πνευματικὴν σοφίαν κατὰ Χριστὸν, Ὅστις περιπατεῖ μὲ ἔνδυμα ταπεινώσεως καὶ ἀγάπης, καὶ ἐνεδύθησαν, κατὰ τὸ παράδειγμα τῶν εἰδωλολατρῶν φιλοσόφων, τὴν σαρκικὴν καὶ κοσμικὴν σοφίαν, ἣ ὁποῖα γέμει ἀπὸ ὑψηλοφροσύνης καὶ κακίας.

«Καὶ ἥλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου Θεοῦ ἐν ὁμοιώματι εἰκόνοσ φθαρτοῦ ἀνθρώπου... καὶ ἐσεβάσθησαν καὶ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα» (Ρωμ. 1, 23. 25). **Δ**ηλαδῆ ἀπέβαλον ὅλην τὴν δόξαν ἀπὸ τὸν Χριστὸν Κύριον καὶ ἐπέθεσαν αὐτὴν ἐπὶ τῶν ὤμων θνητῶν ἀνθρώπων, τοὺς ὁποῖους ἀνύψωσαν εἰς νέους Μεσσίας. **Τ**οιαύτην ἀντίληψιν περὶ τῆς δόξης ἀπεκόμισαν ἀπὸ τὴν ἄθεον σοφίαν των. **Ἡ** δὲ ἔννοια τῆς κουλτούρας καὶ τοῦ πολιτισμοῦ σημαίνει παρ' αὐτοῖς τὸν σεβασμὸν τοῦ κτίσματος, τουτέστι τῆς ὀρατῆς φύσεως καὶ τὴν λατρείαν αὐτῆς μᾶλλον παρὰ τοῦ Δημιουργοῦ της· οἱ θνητοὶ θεοὶ καὶ ἡ θεοποιημένη φύσις! **Τ**οῦτο εἶναι πρὸς τὸ παρὸν ὁ τελευταῖος σταθμὸς τῆς δυτικῆς ἀνθρωπότητος εἰς τὸν ἀσυγκράτητον καὶ αἰώνιον κατήφορόν της ἀπὸ τὰ ὑψη τοῦ Χριστοῦ πρὸς τὰ τάρταρα τοῦ Σατανᾶ. **Τ**οῦτο εἶναι τὸ ἀποκορύφωμα τῆς ἐξισώσεως τῶν ἀνθρώπων εἰς τὴν Δύσιν μὲ τὴν παλαιὰν εἰδωλολατρίαν τῆς Ρώμης καὶ τὴν τωρινὴν τῆς Ἀσίας. **Χ**ιλιάδες βιβλία δημοσιεύουν ἐτησίως οὔτοι

εἰς δόξαν τῶν μεγάλων ἀνδρῶν καὶ πρὸς ἔπαινον τοῦ πολιτισμοῦ των, καὶ χιλιάδες ἑφημερίδων ἐξυπηρετοῦν καθημερινῶς αὐτὴν τὴν ἐφήμερον καὶ ψευδῆ δόξαν καὶ εὐρίσκονται εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ἐπαίνου τῶν ἀνθρωπίνων ἔργων, μὲ τὸ ὑπερδιογκωμένον ὄνομα τοῦ πολιτισμοῦ. **Διὰ** τοῦτο τοὺς παρέδωσεν ὁ Θεὸς εἰς αἰσχρὰς ἡδονὰς καὶ πάθη, ὥστε νὰ εὐρίσκουν τὴν ἱκανοποίησιν μόνον εἰς ὅ,τι εἶναι ἐπίγειον καὶ ὄχι οὐράνιον, καὶ μόνον εἰς ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον προκαλεῖ εἰς τὸν Διάβολον χαρὰν καὶ γέλωτα, εἰς δὲ τοὺς Ἀγγέλους τοῦ Χριστοῦ θρῆνον. **Αἱ ἀπολαύσεις των κεῖνται εἰς τὴν τέρψιν τῆς σαρκός, εἰς τὴν ἀρπαγὴν τοῦ ἀλλοτρίου, εἰς τὴν καταπάτησιν τῶν μικρῶν καὶ ἀδυνάτων, εἰς τὴν αὐξήσιν τῶν ἐπιγείων ἀγαθῶν καὶ τὴν ἐπέκτασιν τοῦ κράτους των καὶ τῆς ἐξουσίας των, εἰς τὴν πονηρὰν κατάκτησιν τῆς ξένης πατρίδος, εἰς τὰς διασκεδάσεις καὶ τοὺς χορούς, εἰς τὴν ἀπόρριψιν κάθε θρησκείας ὡς δεισιδαιμονίας, εἰς τὴν ἄρνησιν τοῦ Θεοῦ, εἰς τὴν πλήρη βιολογικὴν ζωὴν, εἰς τὴν ἀναίσχυντον ἀναγνώρισιν τοῦ πιθήκου ὡς προπάτορος τοῦ ἀνθρώπου, εἰς τὸν καταποντισμὸν τῆς ἀνθρωπολογίας εἰς τὴν ζωολογίαν.**

Ἄλλ' ἐρωτᾶτε: **Θ**ὰ ἠμπορέσῃ ποτὲ ἡ γενεὰ αὕτη, ἡ πλέον πεπλανημένη εἰς τὴν ἱστορίαν, νὰ ἐπιστρέψῃ πρὸς τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν τιμιότητα; **Θ**ὰ ἠμπορέσῃ. **Εἴθε** νὰ δώσῃ ὁ περιφρονημένος Χριστὸς νὰ γίνῃ τοῦτο τὸ δυνατόν γρηγορώτερον. **Π**ότε ὅμως θὰ γίνῃ τοῦτο;

Τοῦτο μόνον θὰ γίνῃ τότε, ὅταν οἱ δυτικοὶ ἀδελφοὶ μας θὰ ἀρχίσουν νὰ γράφουν χιλιάδας βιβλίων ἐτησίως εἰς δόξαν Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ μας. Καὶ ὅταν αἱ χιλιάδες τῶν ἑφημερίδων των κατ' ἔτος θὰ γράφουν ἐπαίνους εἰς τὰς χριστιανικὰς ἀρετὰς καὶ τὰ χριστιανικὰ ἀγαθὰ ἔργα, ἀντὶ νὰ γράφουν περὶ ἐγκλημάτων καὶ βλασφημιῶν τῆς θείας Μεγαλειότητος καὶ περὶ τοῦ ἐμπορίου τῶν σαρκικῶν ἐνστίκτων. Ὅταν συντελεσθῇ ἡ μεταμόρφωσις αὕτη, τότε ἡ δυτικὴ αἰρετικὴ ἀνθρωπότης θὰ φανῇ ἐνώπιον τῶν ὁρατῶν οὐρανῶν ὡς λουσμῆνη, κεκαθαρμῆνη καὶ εὐδωδιάζουσα οὐράνιον θυμίαμα.

Τότε ἐμεῖς οἱ Ὀρθόδοξοι θὰ χαιρώμεθα, διότι θὰ ἀνακτήσωμε τοὺς ἐπιστραφέντας ἀδελφούς μας.

Τότε οἱ εἰδωλολατρικοὶ λαοὶ θὰ ἀγαπήσουν τὸν Χριστὸν καὶ θὰ ζητήσουν νὰ γραφοῦν εἰς τὰ τέκνα Του. Διότι δὲν θὰ τοὺς ἐμποδίζουν πλέον οἱ χριστιανικοὶ λαοὶ νὰ γίνουν τέκνα τοῦ Χριστοῦ.

Τότε δὲν θὰ ὑπάρχη κακία μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, οὔτε πόλεμοι μεταξὺ τῶν λαῶν. **Ἀλλὰ** θὰ ὑπάρξη ἡ εἰρήνη τοῦ Χριστοῦ, ἡ ὑπερβαίνουσα τὸν νοῦν, καὶ ἡ δόξα τοῦ Χριστοῦ, τῆς ὁποίας δὲν ὑπάρχει ὁμοία οὔτε εἰς τὸν νῦν αἰῶνα οὔτε εἰς τὴν αἰωνιότητα.

Ἐπεταὶ τὸ Μῆρος Γ΄.

(*) Ἀρχιμ. Ιουστίνου Πόποβιτς, Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία καὶ ὁ Οἰκουμενισμός, ἐκδόσεις «Ὁρθόδοξος Κυψέλη», Θεσσαλονίκη 1974, σελ. 224-255. **Μετάφρασις:** Ἰερομ. Ἀμφιλοχίου Ράντοβιτς (†) καὶ Ἰερομ. Ἀθανασίου Γιεβτιτς (†). • Ἐπιμέλ. ἡμετ.

1. Πρβλ. Κανόνα ΛΓ' τῆς ἐν Λαοδικεῖα Συνόδου.

2. Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ, Ἐκδ. Ὁρθ. Πίστewος 4, 13, PG 94, c. 1149. 1152. 1153. Πρβλ. Α' Κορ. 10, 17.

3. Θεοδώρου Στουδίτου, PG 99, c. 1668D.

4. Αὐτόθι, c. 1597A.

5. Αὐτόθι, c. 1480CD.

6. Αὐτόθι, c. 1189C.

7. **Τὸ** ἐν λόγῳ **μῆνυμα** τοῦ Ἐπισκόπου Νικολάου ἐγγράφη κατὰ τὸ διάστημα τοῦ Β' παγκοσμίου πολέμου καὶ δὴ εἰς ἓν κελλίον τοῦ Νταχάου Γερμανίας. **Τὸ μῆνυμα** δημοσιεύεται διὰ πρώτην φορὰν καὶ μολονότι φέρει ἐπάνω του τὰ ἴχνη τῶν περιστάσεων εἰς τὰς ὁποίας ἐγγράφη, ἐν τούτοις δὲν χάνει τὴν ἀξίαν μιᾶς ἐξαιρετικῆς πνευματικῆς μαρτυρίας. **Ὁ** † Νικόλαος ἀπεβίωσεν ἐξόριστος ἀπὸ τὴν πατρίδα του, βλέπων μὲ πόνον καὶ θλίψιν πῶς εἰς τὴν τράπεζάν της ὁ Χριστὸς ἔχασεν ἀκόμη καὶ τὴν τελευταίαν θέσιν. **Οἱ** ἄρχοντες της προετίμησαν τὴν «Εὐρώπην» ἀντὶ τοῦ Χριστοῦ (Σημ. Μεταφρ.).

